

Føroya Jarðarráð 50 ár á baki:

Umsitur almennu jørðina og stuðlar jarðarbrúkinum

Í fjør lænti Føroya Jarðarráð góðar 100 mill. kr. til jarðarbrúk í Føroyum. Størstu iløgurnar seinastu 15—20 árini hava verið til mjólkjarframleiðsluna, herundir uppdyrking, fjósbygging og figging av mjólk-virki.

Tann 1. apríl í ár vóru 50 ár liðin, síðani Føroya Jarðarráð varð sett á stovn. Í hesum sambandi varð skipað fyri samkomu herfyri, har formaðurin í Jarðarráðnum, Fritleif Joensen, greiddi frá søgu og virki ráðsins. Hann segði:

Verandi jarðarlóg — Lov for Færøerne om Jordbrugets Fremme frá 24. mai 1937 — kom í gildi 1. apríl 1938, og hevði hon sostatt 50 ár á baki herfyri, og hóast fleiri royndir at broyta lógina, eru tað bert smávegis á-jour-føringar gjørdar í hesum tíðarskeiði.

Grundarlagið undir galdandi lóg er Betænkning frá 1932 — vanliga kallað «Gráabók».

Annars kann forarbeiðið fyrst enn longur aftur. Í kommissions Betænkning frá 1911 finst ein stórtur partur av jarðarlógini aftur.

Upprunaliga var Jarðarráðið, ella Landbrugsráðið, valt soleiðis, at Ministeriet for Landbrug og Fiskeri valdi ein lim, meðan lögtingið valdi tveir limir. Aftaná at kongsjørðin og Jarðargrunnurin vórðu yvirtikin í 1956, velur landsstýrið 2 limir og Føroya Búnaðarfelag 1 lim.

Virkiseki Jarðarráðsins er: at fyrisita almennu jørðina eftir áðurnevndu

lóg við seinni broytingum og eftir reglugerð frá 22. mars 1938, at fyrisita Føroya Jarðargrunn eftir somu lóg og reglugerð, at umsita tær studningsveit-anir til landbúnaðin, sum eru heimilaðar í lögtingsfiggjarlógini.

Tann almenna jørðin, sum ráðið fyrisitar, er lutað sundur í gott 400 festir, størri og smærri. Íroknað hesum tali er fyrrverandi prestajørðin, sum eisini kom undir fyrisiting ráðsins í 1938.

Av hesi festijørð eru innlagdar eitt stórt tal av traðum, harav ein partur er seldur, men eru nógvar framvegis undir fyrisiting ráðsins sum leigutráðir.

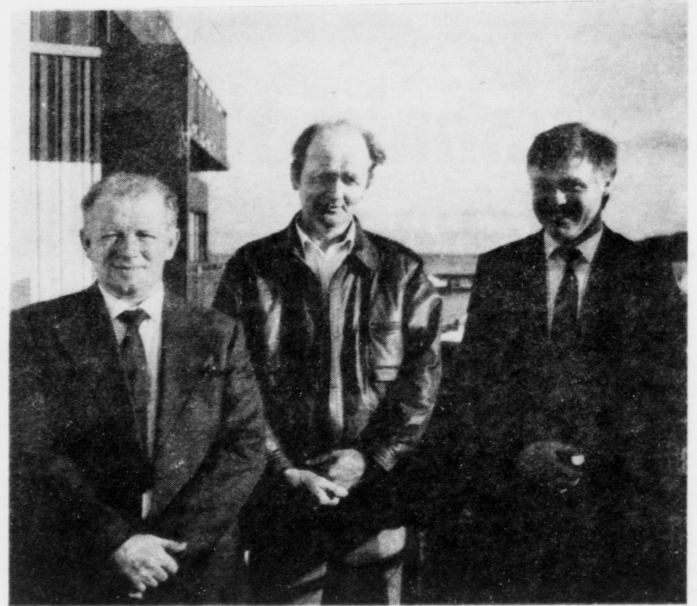
Úr grunninum verður lænt til:

1. Oprettelse af mindre Jordbrug
2. Jordforbedring og Opdyrkning af rå Jord
3. Opførelse af nye Bygninger m.v. paa Jord i offentligt Eje
4. Opførelse af Avlsbygninger, Møddinger m.v. paa mindre Jordbrug
5. Driftsmaal til mindre Jordbrugere
6. Kommuner eller Nybyggerforeninger til Indkøb af Jord

við broyting í 1960 til:

7. Høsnarhald
8. Mjólkarsølu
9. Meiri

Manningin á Føroya Jarðarráð: Frá v.: Jóna Jacobsen, Anna Augustinussen, Jóanes Dalsgarð, Bette Johansen og Merry Tindskarð

og broyting í 1987 til: 10. Samtøkur búnaðarmanna til iløgur í sláturvirki ella fódurvirki.

Sum skilst, er upprunaætlanin at lænast skal til ta almennu jørðina, og í fyrsta lagi til «mindre Jordbrug» — t.v.s. traðarbrúk.

Reiðiliga stutt aftaná at lógin kom í gildi minkaði týðningurin av traðarbrúkum og er figgingarmynstrið broytt tilsvandi.

Lánitreytirnar í Jarðargrunninum eru tær somu uttan mun til ognarviðurskiptini.

Munurin er tann, at tá lán til fastar iløgur eru afturgoldin, er tað framvegis festið, sum er eigari, meðan eingin broyting verður við ognarviðurskiptunum hjá ognarmonnum.

Stovnsfæ grunsins var upprunaliga ein millión kr. frá statinum og 100.000 kr. frá lögtinginum at gjalda yvir 10 ár. Í figgjarárinum 1963/64 verða kr. 200.000 játtaðar um lögtingsfiggjarlógina.

So við og við er henda játan vaksin, og er hon fyri figgjarárið 1988 6 mill. kr.

Aðrar inntøkur grunsins eru frá sølu av jørð til byggilendi o.t., bæði til kommunur og til privat, henda sela er árliga millum 5 og 10 mill. kr.

Fyri at ganga lánitørvinum lutvist á mæti, hevur verið neyðugt at upptaka lán innan- og uttanlands. Hesi lán eru nú um 20 mill. kr.

Samlaða útlán grunsins er nú uml. 104 mill. kr.

Størstu iløgurnar seinastu 15-20 árini hava verið til mjólkjarframleiðsluna,

Nevndin í Føroya Jarðarráð: frá v. Fritleif Joensen, form., Jákup Ejdesgård og Bui Brattaberg

herundir uppdyrking, fjósbygging og figging av mjólkjarvirki.

Bygd og umbygd eru um 40 fjós við plássi til 700 neyt.

Í hesum tíðarskeiði er skrásetta mjólkjarframleiðslan vaksin frá 2,5 mill. litr. um mjólkarsølu til 5,5 mill. litr., og sær út til, at tørvurin á drekkimjólk verður næktaður um nøkur fá ár.

